

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 11. marts 2009

J.nr. 323-1 - dmk

Indberetning nr. 3 / 2009

Emner:

- *Meningsmåling viser fremgang for Sambandspartiet og Tjóðveldi (Republikanerne), men stor tilbagegang for Socialdemokratiet. Den nuværende koalition står ifølge meningsmålingen til at miste ét mandat, men vil fortsat have et solidt flertal med 19 af Lagtingets 33 mandater bag sig.*
- *Høgni Hoydal og Kaj Leo Johannesen er ifølge meningsmålingen de to bedste bud på en lagmand. Den forhenværende lagmand Jóannes Eidesgaard mister opbakning blandt vælgerne.*
- *Flere færingers foretrækker EFTA-medlemskab frem for EU-medlemskab, men samtidig stigende modstand mod EFTA-medlemskab.*
- *Lagtinget får nogle travle måneder frem til sommerferien, nu hvor landsstyret og oppositionen har fremsat et stort antal lovforslag og beslutningsforslag. Det kan blive nødvendigt at forlænge samlingen.*
- *Udenrigsminister Per Stig Møller har været på besøg på Færøerne, hvor han har haft møder med landsstyremedlemmet for udenrigsanliggender Jørgen Niclasen samt Lagtingets Udlandsudvalg.*
- *Et juridisk responsum fra folkeretsprofessor Ole Spiermann om Færøernes muligheder for tilknytning til EU, EFTA og EØS har fået opmærksomhed i færøsk presse og blandt de færøske politikere. Det er især Ole Spiermanns vurdering af, at det forfatningsretligt er muligt for Færøerne at deltage i EØS-aftalen på grundlag af en konkret bemyndigelse givet af den danske regering, der har vakt interesse.*
- *Der er måske ved at blive sat punktum i nøglesagen i Tinganes, der september 2007 førte til, at daværende lagmand Jóannes Eidesgaard opsagde samarbejdet med Høgni Hoydal og Tjóðveldi. Høgni Hoydal vil dog kæmpe videre for at blive renset.*
- *Der er flere og tydelige tegn på, at der er ved at ske en kraftig økonomisk opbremsning på Færøerne.*
- *Klaksvík Kommune oplever faldende indtægter og ser det som et resultat af, at der ikke er arbejde på fiskefabrikken Kósin, der er en del af koncernen Maru-Seafood. Et rederi har købt fire af koncernens skibe som et bidrag til forhåbentlig at få gang i Kósin.*
- *De to store bankers årsregnskaber for 2008 viste vidt forskellige resultater: Eik Bank-koncernen et underskud på 416 mio. kr. før skat – Føroya Banki et overskud på 200 mio. kr. før skat.*
- *Atlantic Airways har haft overskud 14 år i træk, men står overfor store tilpasninger i 2009.*
- *Udenlandske arbejdsgivere, der skal arbejde for det offentlige på Færøerne, skal overholde overenskomsterne på det færøske arbejdsmarked.*

Landsstyret bevarer solidt flertal ifølge ny meningsmåling

Kringvarp Føroya (Færøernes Radio) offentliggjorde den 27. februar 2009 en meningsmåling under overskriften: "Socialdemokratiet den største taber". Socialdemokratiet går ifølge meningsmålingen kraftigt tilbage, mens Sambandspartiet går lige så kraftigt frem. Republikanerne står også til fremgang og vil ifølge meningsmålingen blive det største parti på Færøerne ved et valg i dag.

Ifølge meningsmålingen går den nuværende ABC-koalition bestående af Folkeflokket, Sambandspartiet og Socialdemokratiet samlet set et enkelt mandat tilbage, men bevarer et solidt flertal med 19 ud af 33 mandater.

Meningsmåling offentliggjort den 27. februar 2009

Parti	Stemmer i pct.		Mandater	
	Valget januar 2008	Meningsmåling februar 2009	Valget januar 2008	Meningsmåling februar 2009
Folkeflokket	20,1	18,6	7	6
Sambandspartiet	21,0	24,1	7	8
Socialdemokratiet	19,3	16,3	6	5
Selvstyrepartiet	7,2	7,3	2	2
Republikanerne	23,3	24,7	8	9
Centerpartiet	8,4	8,7	3	3
Gymnasiepartiet	0,7	0,3	-	-
I alt	100,0	100,0	33	33

Kilde. Kringvarp Føroya/Fynd

I en kommentar til meningsmålingen udtaler landsstyremedlem for erhvervsansliggender Johan Dahl (Sambandspartiet), at han naturligvis er glad for Sambandspartiets gode resultat i meningsmålingen, som han til en vis grad tilskriver, at Sambandspartiet har lagmanden. Han anser den nuværende ABC-koalition for den bedst mulige koalition i øjeblikket.

Jørgen Niclasen, landsstyremedlem for udenrigsansliggender og formand for Folkeflokket, siger i en kommentar til meningsmålingen, at Folkeflokket ganske vist er gået tilbage, men at partiet normalt ikke klarer sig godt i meningsmålingerne. Han mener, at koalitionen nu har siddet i et halvt år, hvor partierne har satset på at samarbejde frem for at profilere sig selv. Han finder det nødvendigt, at have en stærk koalition i de vanskelige tider der står for døren. I den sammenhæng ser han de tre nuværende partier i koalitionen, der fortsat har bred opbakning, som det bedste bud på et landsstyre.

Jóannes Eidesgaard, landsstyremedlem for finansansliggender og formand for Socialdemokratiet, er alt andet end tilfreds med resultatet af meningsmålingen. Han siger i en kommentar til meningsmålingen, at han er skuffet over resultatet, men at det i vanskelige tider er nødvendig med politisk stabilitet. Det kan ifølge Eidesgaard godt være, at Socialdemokratiet er kommet til at stå i skyggen af de to borgerlige partier i koalitionen, og det kan godt være, at lagtingsmedlemmerne af og til burde profilere sig lidt stærkere, men han mener trods alt, at der på nuværende tidspunkt ikke er noget bedre bud på en politisk ledelse end ABC-koalitionen.

Høgni Hoydal og Kaj Leo Johannesen de to bedste bud på en lagmand

I forbindelse med ovennævnte meningsmåling blev befolkningen også spurgt, hvem de anser for det bedste bud på en lagmand.

Høgni Hoyda (Tjóðveldi) og den nuværende lagmand Kaj Leo Johannesen (Sambandspartiet) er ifølge meningsmålingen de to personer, som de fleste peger på som lagmand. De får begge opbakning fra 17 pct. af de adspurgte. Forhenværende lagmand Jóannes Eidesgaard mister derimod tilslutning. I december 2007 mente næsten hver tredje af de spurgte, at han var det bedste bud på en lagmand. Nu peger kun 12 pct. på formanden for Socialdemokratiet.

Som det fjerde bedste bud kommer en anden tidligere lagmand, Anfinn Kallsberg fra Folkeflokkun, som 10 pct. peger på. Han får dermed mere end dobbelt så stor opbakning end Folkeflokkens nuværende formand Jørgen Niclasen. Kun 4 pct. peger på Jørgen Niclasen som lagmand. Anfinn Kallsberg siger i en kort kommentar til meningsmålingen, at han har haft sin tid som lagmand!

Fortsat flertal for EFTA-medlemskab, men stigende modstand

Også spørgsmålet om hvilken kurs Færøerne skal vælge i europapolitikken – EU eller EFTA – blev der spurgt om i meningsmålingen. Meningsmålingen viser, at færingerne foretrækker EFTA frem for EU, men at tilslutningen til et færøsk EFTA-medlemskab er faldet mere end tilslutningen til et EU-medlemskab.

Ifølge meningsmålingen går 34 pct. ind for et EU-medlemskab, i forhold til 40 pct. i december 2006. Flere, nemlig 46 pct., går ind for et færøsk medlemskab af EFTA, men tilslutningen er dog væsentlig mindre end i 2006, hvor 58 pct. ønskede EFTA-medlemskab. På samme tid er modstanden imod EFTA-medlemskab vokset. I 2006 var kun 10 pct. imod EFTA-medlemskab, men nu er 22 pct. imod.

Arbejdsløse lagtingsmedlemmer – ikke længere

I foregående indberetning blev det nævnt, at der var så få sager til behandling i Lagtinget, at medlemmerne så at sige var arbejdsløse. Det er ikke længere tilfældet. I dagene op til sidste frist for fremsættelse af forslag, der var den 6. marts 2009, blev der fremsat mere end 50 lovforslag og beslutningsforslag. De fleste er fremsat af landsstyret, men også oppositionen har fremsat flere forslag. Således har Republikannerne fremsat 19 forslag.

Landsstyret har bl.a. fremsat følgende:

- Forslag til ændring af lagtingslov om valg til Lagtinget (spærregrænse på 4 pct. indføres, forkortelse af fristen for udskrivelse af lagtingsvalg fra 6-8 uger til 3-5 uger).
- Forslag til lagtingslov om lånoptagelse til landskassen (hjemmel til at optage lån på 500 mio. kr. til dækning af landskassens underskud på finansloven 2009).
- Forslag til ændring af lagtingslov om kompetence over sager og sagsområder (overtagelse af sagsområdet formueret og sagsområdet ophavsret, begge til overtagelse 1. januar 2010).
- Forslag til lagtingsbeslutning om associeret medlemskab i UNESCO.
- Forslag til lagtingsbeslutning om ikrafttræden for Færøerne af aftalen om et fælles europæiske luftfartsområde (ECAA).

- Forslag til rigslovsindstilling om ikrafttræden for Færøerne af ”Anordning om ikraftsættelse for Færøerne af forskellige ændringslove til straffeloven (en omfattende ajourføring af straffeloven med ikraftsættelse for Færøerne af over 50 ændringslove).
- Forslag til lagtingslov om oprettelse af aktieselskab med henblik på lave en fast forbindelse over Skopunfjord (hjemmel til oprettelse af aktieselskab, der skal bygge og drive tunnel mellem Streymoy og Sandoy).

Der forventes inden kort tid fremsat yderligere omfattende lovforslag m.v. fra landsstyrets side, bl.a. ændringer til retsplejeloven for Færøerne og forslag til rigslovsindstilling om ikraftsættelse for Færøerne af værgemålsloven. Ifølge Lagtingets forretningsorden kræver det 17 lagtingsmedlemmers tilslutning, hvis der skal ses bort fra tidsfristen.

Lagtinget har foreløbig sidste mødedag i indeværende samling den 7. maj 2009, men Lagtingets formand forventer, at det kan blive nødvendigt at forlænge samlingen for at sikre alle forslag en tilfredsstillende behandling.

Udenrigsminister Per Stig Møller har været på besøg på Færøerne

I dagene 18.-19. februar 2009 var udenrigsminister Per Stig Møller på Færøerne. Under besøget havde udenrigsministeren den første dag møde i Gåsedal med landsstyremedlemmet for udenrigsankliggende, Jørgen Niclasen, der efterfølgende var vært ved en middag i Bø. Dagen efter var der møde med Lagtingets Udlandsudvalg i Lagtinget og efterfølgende pressemøde i Tinganes, inden udenrigsministeren efter en frokost med deltagelse af Jørgen Niclasen og Lagtingets Udlandsudvalg, hvor Rigsombudsmanden var vært, fløj tilbage til Danmark.

Udenrigsministeren besøger som udgangspunkt Færøerne én gang årligt med henblik på bl.a. at drøfte enkeltsager af betydning for Færøerne, forklare rigets udenrigspolitik over for det færøske politiske system og offentligheden, samt gennem dialog på politisk niveau at styrke samarbejdet mellem Færøernes landsstyre og Udenrigsministeriet, men også for ved selvsyn at få indtryk af Færøerne her og nu og lytte til Færøernes ønsker og planer på det udenrigspolitiske område.

Af enkeltsager, der særlig havde interesse på møderne, kan nævnes:

- Færøerne og EU
- Færøerne og EFTA
- Associeret færøsk medlemskab af UNESCO
- Danmark varetægelse af Grønlands og Færøernes interesser i Den Internationale Hvalfangstkommission (IWC)
- Maritime afgrænsningsspørgsmål: Sokkelkrav nord for Færøerne og på Rockall-Hottonplateauet
- Færøernes deltagelse i COP 15
- Samarbejdet mellem Færøernes landsstyre og Udenrigsministeriet

Rigsombudsmandens oversættelse af to avisartikler vedr. pressemødet er vedlagt denne indberetning.

Juridisk responsum om Færøernes muligheder for tilknytning til EU, EFTA og EØS

Under udenrigsministerens besøg på Færøerne var der om aftenen den 19. februar 2009 et debatmøde, hvor et juridisk responsum fra Ole Spiermann, professor i folkeret, om Færøernes muligheder for tilknytning til EFTA, samt for Færøernes og Grønlands tilknytning til EU, blev fremlagt. Det er den Nordatlantiske Gruppe i Folketinget, der har anmodet Ole Spiermann om at udarbejde det juridiske responsum. Det juridiske responsum kan hentes i sin helhed på Den Nordatlantiske Gruppens hjemmeside:

[http://www.dnag.dk/fileadmin/user_upload/PDF-udgivelser/EU-EFTA af Ole Spiermann.pdf](http://www.dnag.dk/fileadmin/user_upload/PDF-udgivelser/EU-EFTA_af_Ole_Spiermann.pdf)

Det juridiske responsum fik en del opmærksomhed i pressen og fra færøske politikere, ikke mindst fordi Ole Spiermann vurderer, at det forfatningsretligt er muligt for Færøerne at deltage i EØS-aftalen på grundlag af en konkret bemyndigelse givet af den danske regering.

Det er ikke muligt for Færøerne at anvende fuldmagtsloven (lov nr. 579 af 24. juni 2005) i relation til færøsk medlemskab af EFTA, da denne lovs § 1, stk. 4, undtager folkeretlige aftaler, der skal gælde for Danmark. I forarbejderne til loven anføres, at bemyndigelsen ikke kan anvendes i forhold til aftaler, som Kongeriget Danmark allerede er part i, og eftersom Kongeriget Danmark allerede deltager i EØS-aftalen, kan Færøerne ikke anvende fuldmagtsloven i relation til EØS-aftalen. Ifølge Ole Spiermann vil det derimod folkeretligt være muligt for Færøerne på grundlag af en konkret bemyndigelse fra den danske regering.

Ole Spiermann skriver bl.a. følgende om en konkret bemyndigelse i sit responsum: ”I forhold til EØS-aftalen kræves en konkret bemyndigelse fra den danske regering. Det synes at være regeringens opfattelse, at en sådan konkret bemyndigelse ville være grundlovsstridig, idet Kongeriget Danmark allerede deltager i EØS-aftalen som EU-medlem med virkning for Danmark, og grundloven forudsætter, at Kongeriget Danmark er ét folkeretssubjekt. Efter min vurdering er denne fortolkning ikke korrekt og bør følgelig ændres.”

Udenrigsminister Per Stig Møller blev under pressemødet i forbindelse med sit besøg spurgt til Ole Spiermanns responsum og muligheden for færøsk medlemskab af EFTA. Svaret fra udenrigsministeren var, at han selvsagt ikke kunne forholde sig til Ole Spiermanns responsum, da han endnu ikke havde haft mulighed for at læse det, da han havde været optaget af møde og middag med Jørgen Niclasen, men hvis det viser sig, at der er kommet nye synspunkter, som kan diskuteres, så vil man naturligvis se nærmere på det fra dansk side, hvis der kommer en henvendelse herom fra landsstyret.

Sat punktum i nøglesagen i Tinganes?

Ifølge avisen Sosialurin den 23. februar 2009 er der nu sat punktum i den meget omtalte nøglesag i Tinganes. Det var nøglesagen, der den 15. september 2008 førte til, at daværende Jóannes Eidesgaard opsagde samarbejdet i Landsstyret med Republikanerne og førte til den nuværende ABC-koalition, se bl.a. Indberetning nr. 7/2008.

Lagtingsmedlem Kári P. Højgaard (Selvstyrepartiet) har siden sagen opstod forsøgt at samle underskifter nok i Lagtinget for et forslag om en uvildig undersøgelse af sagen, men han har nu erkendt,

at de nødvendige underskrifter ikke kan skaffes. Oppositionens medlemmer ønsker, at en undersøgelsesleder skal nå til bunds i sagen, men mangler én underskrift i at opnå de nødvendige 14 underskrifter for at gå videre med sagen. Ingen medlemmer af oppositionen har ønsket at skrive under, og de har i den forbindelse især henvist til, at der først og fremmest var tale om uenighed mellem to personer, som man ikke får løst ved at bruge tid og ressourcer på en undersøgelsesleder.

Høgni Hoydal vil ifølge en artikel i Sosialurin den 24. februar 2009 kæmpe til det sidste for at blive rensset i sagen. Han udtaler til avisen, at befolkningen har krav på en uvildig undersøgelse for at få sagen fuldt belyst. Der er ifølge Høgni Hoydal allerede tale om en meget pinlig sag, som derfor ikke kan blive mere pinlig ved at blive undersøgt og finde frem sandheden – og for ham vil resultatet af en undersøgelse være alt andet end pinlig, udtaler han til avisen. Han henviser i artiklen til, at både Jóannes Eidesgaard og Kaj Leo Johannesen, som dengang var lagtingsmedlem, i sin tid udtalte, at de ønskede en undersøgelsesdommer. Det eneste, det nu drejer sig om, er at få dem til at holde det løfte. Hvis han ikke får en undersøgelsesleder, vil han overveje situationen og udtaler til avisen, at man ikke kan få ham til at stævne Jóannes Eidesgaard.

Tydelige tegn på økonomisk opbremsning

Faldende bilsalg og færre flypassagerer til og fra Færøerne har i flere af de seneste indberetninger været nævnt som indikatorer på økonomisk opbremsning eller tilbagegang på Færøerne. De nyeste tal for bilsalget og flytrafikken viser, at der nu sker en meget markant opbremsning.

I februar 2009 kom der 19,1 pct. færre passagerer gennem lufthavnen på Færøerne end samme måned året før. For årets to første måneder er tilbagegangen 12,5 pct. i forhold til 2008.

Endnu mere markant er faldet i antal solgte personbiler. Salget af personbiler er næsten stoppet op. De to første måneder af 2009 er der blevet indregistreret 62 nye personbiler, hvor der året før blev indregistreret 353 nye personbiler årets første to måneder.

Et faldende forbrug afspejles i landskassens indtægter fra afgifter (moms, told, punktafgifter og registreringsafgifter m.v.). Indtægterne fra afgifter for årets første to måneder ligger knap 24 pct. (69 mio. kr.) under indtægterne fra afgifter i de samme to måneder af 2008. Skatteindtægterne er i samme periode kun faldet med godt 1 pct., selv om der har været et fald i de samlede lønudbetalinger på ca. 4 pct. Forklaringen kan sandsynligvis tilskrives en forhøjelse af indkomstskatten for 2009.

Klaksvík Kommune oplever faldende indtægter – og venter på fiskefabrikken Kósin

Klaksvík Kommune har oplevet faldende indtægter i årets to første måneder. Hvis udviklingen årets to første måneder fortsætter året ud, vil kommunen mangle op til 12 mio. ved årets udgang. Kommunen har et budget for 2009 på 130 mio. kr. Borgmester Gunvá við Keldu tvivler ikke på, at hovedårsagen til den dårlige udvikling skal ses i lyset af, at der ikke arbejdes på fiskefabrikken Kósin. Kósin er i betalingsstandsning til 17. marts 2009. Findes der ikke en løsning inden da, vil Kósin blive erklæret konkurs.

Der arbejdes fortsat på at finde en løsning for Kósin. Ifølge advokat Christian Andreasen skulle der være indgået aftaler med de største kreditorer, undtaget Føroya Banki, som man fortsat forhandler med. Man håber fortsat på at kunne finde investorer, der vil tilføre ny kapital til Kósin. Der har været forlydender fremme om, at Føroyagrunnurin (Færøfonden) af Føroya Banki skulle være tilbuddt at købe bygningerne, men også at Kósin evt. skulle lægges ind under Faroe Seafood.

I Indberetning nr. 2/2009 blev det nævnt, at der arbejdes på at sikre skibe til selskabet Maru Seafood med henblik på at sikre råvaretilførslen til Kósin i Klaksvík, men at mulighederne blev forværret, da et selskab på Suderø købte de to største og mest attraktive af Maru Seafoods seks partrawlere. Siden er der sket det, at rederiet P/F Christian í Grótinum fra Klaksvík har købt de resterende fire skibe af Føroya Banki. Ifølge rederiet har de fire skibe samlet set ikke fiskedage nok til at sikre en rentabel drift, så der arbejdes med at skaffe flere fiskedage eller finde alternative løsninger, men købet skal ikke mindst ses som rederiets bidrag til at få gang i produktionen på Kósin.

Eik Banki og Føroya Banki kom forskelligt ud af 2008

Eik Bank-koncernen offentliggjorde den 27. februar årsregnskabet for 2008. Efter at have præsteret et rekordstort overskud på 465 mio. kr. i 2007, må Eik Banki konstatere et underskud for 2008 på 416 mio. kr. før skat. Efter skat er underskuddet 314 mio. kr. mod et overskud på 393 mio. kr. i 2007. Den egentlige bankdrift – målt som resultatet før kursreguleringer, nedskrivninger på udlån, resultat af kapitalandele og skat – har til gengæld vist sig tilfredsstillende med et overskud på 392 mio. kr. mod 250 mio. kr. i 2007. Egenkapitalen var ultimo 2008 1,7 mia. kr. mod 2,1 mia. kr. året før. Balancen er 21,7 mia. kr. Solvensprocenten er 10,6 pct.

Ifølge bankens direktør Marnar Jacobsen har situationen i 2008 været virkelig ekstraordinær. Eik Bank-koncernen har tabt penge i forbindelse med, at banker er gået konkurs, og koncernens udlån til erhvervsejendomme på det danske marked er ramt. Banken har måttet nedskrive over en halv milliard kr. på sine udlån – især på danske udlån. Det færøske marked er derimod kommet godt igennem krisen. Under 20 pct. af nedskrivningerne har således relation til færøske låntagere.

Eik Bank-koncernen har valgt at deltage i Bankpakke I, men har endnu ikke besluttet, om den vil deltage i Bankpakke II. Der skal tages stilling hertil senest 30. juni 2009.

Den anden store bank på Færøerne, Føroya Banki, har også offentliggjort sit årsregnskab for 2008, og i modsætning til Eik-Bank koncernen, kom den ud med et overskud. Regnskabet viser et overskud før skat på 200 mio. kr. mod 180 mio. kr. i 2007. Efter skat er overskuddet 171 mio. kr. mod 144 mio. kr. i 2007. Egenkapitalen er nu knap 1,56 mia. kr. mod 1,35 mia. kr. året før. Balancen er nu 10,1 mia. kr. Solvensprocenten er på et højt niveau med 21,1 pct. Ifølge bankens direktør Janus Petersen forventes der endnu et trecifret millionoverskud for 2009.

Føroya Banki deltager i Bankpakke I, men ifølge Janus Petersen har man med en solvensprocent på over 21 pct. ikke behov for at deltage i Bankpakke II.

Atlantic Airways overskud for 14. år i træk

Atlantic Airways har præsenteret et årsregnskab for 2009, der viser et overskud på 18,6 mio. kr. før skat og 15,3 mio. kr. efter skat. Det er 11 mio. kr. mindre end året før, men ifølge selskabets ledelse tilfredsstillende i lyset af de ændrede markedsvilkår. Det er 14. år i træk, at selskabet kan præstere et overskud. Selskabet har øget produktionen væsentligt i 2008, hvor det med 3 fly har fløjet for SAS til destinationer i Europa. Antal flyvetimer blev øget fra 11.600 timer i 2007 til 15.000 timer i 2008, og antal årsværk steg samtidig fra 192 til 277. Selskabet forventer mindre trafik i 2009 som følge af den generelle økonomiske udvikling og det forhold, at aftalen med SAS udløber til maj. Selskabet forventer hurtigt at kunne tilpasse sig de ændrede forhold ved at reducere antallet af fly, idet selskabet har leaset flere af sine nuværende fly.

Aflønning af islandske medarbejdere hos islandske virksomheder på Færøerne

I den foregående indberetning blev der redegjort for, at de tre laveste bud på en ombygning af Landssygehuset kom fra islandske virksomheder. Det skabte en del debat, da det samtidig kom frem, at islandske virksomheder på Færøerne kan aflønne deres islandske medarbejdere til islandsk timeløn, der er væsentlig lavere end den overenskomstaftalte løn aftalt mellem parterne på det færøske arbejdsmarked.

Færøernes Radio har efterfølgende talt med direktøren for den islandske virksomhed med det laveste tilbud på ombygning af Landssygehuset. Direktøren kunne oplyse, at hans tilbud var baseret på, at han skulle betale den på Færøerne gældende overenskomstmæssige løn. Færøernes Radio havde den 7. februar 2009 et indslag i radioavisen, hvor de lave islandske tilbud blev forklaret ved, at islændingene ganske enkelt er mere konkurrencedygtige og har bedre underleverandører end deres færøske konkurrenter. Det er ikke usædvanligt, at de islandske virksomheder køber materialer i de baltiske lande og laver arbejdet færdig i Island, hvor den islandske løn i øjeblikket er meget lavere end den færøske. Desuden har de færøske håndværkere de senere år, hvor der har været mangel på arbejdskraft, arbejdet for en løn, der ligger væsentlig over den overenskomstaftalte løn.

Landsstyremedlemmet for erhvervsanliggender, Johan Dahl (Sambandspartiet), har - som et resultat af debatten - i et cirkulære fastsat, at alle aftaler om tjeneste- og byggeopgaver for det offentlige skal indeholde bestemmelser (arbejdsklausuler), der bl.a. sikrer, at overenskomsterne på det færøske arbejdsmarked overholdes.

Med venlig hilsen

Dan M. Knudsen

Sosialurin, 19. februar 2009

Vigtigt at bevare IWC

På det årlige møde mellem den danske og færøske udenrigsminister var der mange forskellige sager fremme, ikke mindst betydningen af at bevare IWC.

RIGSMØDE

Leo Poulsen

leo@sosialurin.fo

Den danske udenrigsminister kom til Færøerne til det årlige møde mellem udenrigsministrene. Dette skete få dage efter, at det færøske udenrigsministerium havde fødselsdag, og derfor var det for første gang en færøsk udenrigsminister og ikke Udlandsudvalget, som var den færøske deltager.

Da Per Stig Møller var landet på Vågø i går, gik turen til Gåsedal, hvor de to kollegaer afholdt møde.

På pressemødet i Tinganes i går redegjorde de to udenrigsministre for, hvad de havde drøftet, og hvad der var kommet ud af drøftelserne.

Den færøske udenrigsminister, Jørgen Niclasen, sagde, at en af de sager, der var drøftet, var spørgsmålet om associeret medlemskab i UNESCO.

- Efter at vi har fået associeret medlemskab i IMO og FAO forbereder vi nu en ansøgning om associeret medlemskab i UNESCO, som er FN's kultur- og undervisningsorganisation. Og her har vi fået bekræftet, at den danske regering støtter denne ansøgning, siger Jørgen Niclasen.

Også spørgsmålet om EU og EFTA blev drøftet.

- Det er jo ingen hemmelighed, at vi ønsker et tættere samarbejde med EU, især hvad angår de fire friheder, som omfatter fri bevægelighed for personer, varer, kapital og tjenesteydelser, siger Jørgen Niclasen.

Han sagde også, at Færøerne ønsker et tættere samarbejde med EU inden for uddannelse, kultur og sundhed.

Schweiz mere positiv

Det færøske udenrigsministerium arbejder også med at knytte Færøerne tættere til EU på andre områder.

- Vi har i fem år arbejdet på at blive omfattet af EU's forskningspakke, og som det ser ud i øjeblikket, er en løsning nært forestående, hvad det angår. Vi har håb om, at dette kan blive realiseret allerede til sommer. Også på det område får vi støtte fra den danske regering, siger Jørgen Niclasen.

Et andet område, hvor den danske regering også støtter de færøske ønsker, er forsøget på at komme med i den europæiske luftfartspakke. Også på det område er der lys forude og håbet er, at der kan underskrives en aftale i år.

Også når talen falder på EFTA-medlemskab, ser det lysere ud, end det har gjort.

- Vi har haft møder med både Island og Norge, og begge lande er positive og vil støtte et færøsk medlemskab. Og på mødet i januar med Schweiz var tonen også mere positiv, selv om landet ikke gav et direkte tilsagn. De henviste til, at nogle betingelser skulle opfyldes, inden et medlemskab kan komme på tale, og en af disse betingelser er medlemskab i WTO, som er den internationale verdenshandelsorganisation, siger Jørgen Niclasen.

Også på dette område får Færøerne fuld opbakning fra den danske regering, og Per Stig Møller har i den forbindelse også været på besøg i Schweiz og Liechtenstein for at bane vejen for færøsk medlemskab.

IWC

En anden sag, som også var oppe at vende, var spørgsmålet om den danske holdning til hvalfangst. Og her forsikrede Per Stig Møller sin færøske kollega om, at Danmark vil følge Færøernes og Grønlands ønsker i spørgsmålet om hvalfangst.

Nu skete der så det uheldige sidste år, at Danmark i IWC stemte imod de færøske og grønlandske interesser, men det var et resultat af, at den danske regering på det tidspunkt var i mindretal. Det er ikke situationen i dag, og derfor kan Per Stig Møller også love, at den danske regering denne gang følger de færøske og grønlandske ønsker.

Og den danske udenrigsminister tilføjede i den forbindelse, at det er af meget stor betydning, at hvalfangst på bæredygtigt grundlag bliver tilladt.

- Bliver det således, at al hvalfangst bliver forbudt, også den som er bæredygtig, så springes den internationale hvalfangstkommission. Da vil hvalfangerlandene melde sig ud af IWC, og så bliver fangsten ikke bare uorganiseret og under manglende kontrol, men det vil også medføre, at lande, som i dag ikke driver hvalfangst, vil begynde på hvalfangst. Det er derfor af megen stor betydning, at vi tillader bæredygtig hvalfangst, siger Per Stig Møller.

Af andre emner, der var oppe at vende, kan nævnes den internationale finanskriser, Afghanistan og Rusland, sokkelgrænsen nord og syd for Færøerne og den kommende klimakonference.

Begge udenrigsministre er enige om, at samarbejdet mellem landene er meget godt, og de vanskeligheder, som findes, er små og lette at løse.

Per Stig rejste tilbage til Danmark i eftermiddags.

Dimmalætting, 20. februar 2009

EU-medlemskab er en færøsk sag

Per Stig Møller valgte det diplomatiske svar, da han på pressemødet blev bedt om en kommentar til et muligt færøsk medlemskab i EU eller EFTA. – Det er en sag, som færingerne beslutter, og det havde været forkert af mig at blande mig i det spørgsmål, sagde han.

Sveinur Tróndarson
sveinur@dimma.fo

De seneste dage har den danske udenrigsminister Per Stig Møller været på arbejdsbesøg hos sin kollega på Færøerne, Jørgen Niclasen. Den danske udenrigsminister kom til Færøerne onsdag og tog allerede af sted i går.

Besøget startede med et møde i Gåsedal onsdag, og i går havde de to møde med Lagtingets Udlandsudvalg, inden der var arrangeret pressemøde på Tinganes.

Jørgen Niclasen, landsstyremedlem for udenrigsanliggender, begyndte mødet med at gennemgå de emner, som de to havde drøftet, og der havde været mange emner på programmet. Det mest interessante er naturligvis det emne, som er oppe i tiden lige nu, og det er spørgsmålet, om Færøerne skal være medlem af EFTA, EU eller om vi skal stå helt udenfor.

Konklusionen efter pressemødet må være, at danskerne siger, at det er op til færingerne selv at beslutte, hvilken løsning der vælges. Per Stig Møller sagde på mødet, at dette er en færøsk sag, og at danskerne nok skal støtte færingerne i det, som de vælger.

Undersøgelseskommissionen ved at være nedsat

Landsstyret har sat sig for at undersøge mulighederne for EFTA-medlemskab, men her har der hidtil været hindringer på vejen. Island og Norge er positive overfor færøsk medlemskab af EFTA, men Schweiz har været mere tilbageholdende. På pressemødet i går kunne landsstyremedlemmet for udenrigsanliggender dog fortælle, at det nu synes som om, at Schweiz er mere positiv indstillet end hidtil, og det kan give håb om, at et EFTA-medlemskab måske ikke er så langt væk, som det til tider har været.

Men i det politiske system herhjemme bliver der nu igen talt om, at Færøerne hellere skulle blive medlem i EU, og landsstyret har også til hensigt at undersøge fordele og ulemper ved færøsk EU-medlemskab, og hvorledes det eventuelt kan nås.

I ugens løb har det været fremført, at landsstyret ikke har arbejdet hurtigt nok i denne sag, da undersøgelseskommissionen ikke er nedsat, og på pressemødet stadfæstede Jørgen Niclasen, at kommissionen fortsat ikke er på plads. Men nu mangler der ikke meget, før end den bliver nedsat.

- Vi venter på bekræftelse fra de sidste personer og så går man i gang. Vi vil have personer med den nødvendige viden med i kommissionen, og det har taget lidt længere tid end ventet. Men nu er der ikke lang tid til arbejdet begynder, sagde Jørgen Niclasen.

Den danske udenrigsminister blev på mødet spurgt, hvad han havde at sige til et muligt færøsk medlemskab, men han havde slet ikke lyst til at komme med bemærkninger til sagen.

- Dette er en færøsk sag, og det havde været forkert af mig at blande mig i det spørgsmål, sagde Per Stig Møller. Han lagde dog vægt på, at den danske regering nok skal støtte landsstyret i den konklusion, som færingerne kommer frem til.

Går imod EU

Et andet emne på programmet var IWC, som er den internationale hvalfangstkommission. Her repræsenterer Danmark Færøerne og Grønland, men det kan blive lidt vanskeligt, da Danmark er medlem af EU, og EU har ikke samme stilling som Færøerne og Grønland.

Derfor er Danmark kommet i den situation, at det har stemt sammen med EU, det vil sige imod Grønland og Færøerne, og det er en uheldig situation. Men det ændres nu, sagde Per Stig Møller.

- På fredag går jeg i Folketinget, hvor jeg vil orientere om, at vi går imod EU-kursen. Vi vil repræsentere Færøerne og Grønland på mødet i IWC, og vi skal støtte færøske og grønlandske interesser, og det får Folketinget at vide på fredag, sagde Per Stig Møller.

Årsagen til det, redegjorde Per Stig Møller for, er, at den danske regering ser det som er reel risiko, hvis den nuværende hårde kurs fastholdes, at IWC går i opløsning, og så er der ikke nogen, som holder øje med hvalfangsten.

- Vi mener derfor, at det vil være bedre, at vi er lidt fleksible, så de lande, der vil gennemføre videnskabelige undersøgelser, får lov til det. Det nytter ikke at holde fast på sit uden at flytte sig, og især ikke, når man ikke har noget kendskab til hvalfangstforhold. Det splitter bare organisationen, og så er der ikke noget tilbage.

UNESCO som det næste

Foruden landsoklen drøftede udenrigsministrene også en ansøgning om associeret færøsk medlemskab af UNESCO. Dette er FN-organisationen for uddannelse, forskning, kultur og kommunikation.

Her konstaterede Per Stig Møller igen, at den danske regering vil støtte færingerne i at opnå det associerede medlemskab, og der bliver arbejdet målrettet med det, ligesom man gjorde i forbindelse med associeret færøsk medlemskab af IMO og FAO.

Foruden emnerne, som vedrører Færøerne, har de to udenrigsministre også talt om andre store emner, som påvirker verden i dag. De har bl.a. talt om finanskrisen og om situationen i bl.a. Afghanistan.

De to udenrigsministre var meget tilfredse med den danske udenrigsministers arbejdsbesøg, som de sagde havde været meget konstruktiv.

Per Stig Møller rejste tilbage til Danmark i går.